

สรุปผลการประชุมวุฒิสภา
ครั้งที่ ๑๓ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง)
วันอังคารที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๓

โดย สำนักงานการประชุม สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

วันอังคารที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๐.๒๕ นาฬิกา ณ ห้องประชุมวุฒิสภา อาคารรัฐสภา (เกียกกาย) ศาสตราจารย์พิเศษพรเพชร วิชิตชลชัย ประธานวุฒิสภา เป็นประธานของที่ประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๓ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) โดยมี พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง ผลัดเปลี่ยนกันทำหน้าที่ประธานของที่ประชุม

ก่อนเปิดการประชุม ศาสตราจารย์พิเศษพรเพชร วิชิตชลชัย ประธานวุฒิสภา ได้อนุญาตให้สมาชิกวุฒิสภาปรึกษาหารือปัญหาที่เกี่ยวกับความเดือดร้อนของประชาชนหรือปัญหาอื่นใด ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๑๘ จำนวน ๘ คน เป็นเวลาพอสมควร

เมื่อครบองค์ประชุมแล้ว ประธานของที่ประชุมได้เปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปผลการประชุมได้ ดังนี้

(๑) เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม จำนวน ๑ เรื่อง

ประธานได้แจ้งเรื่องที่ไม่ปรากฏในระเบียบวาระการประชุม ดังนี้

ด้วยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๓ รับทราบรายงานความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (เดือนกรกฎาคม – กันยายน ๒๕๖๓) ตามที่สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติและคณะกรรมการปฏิรูปประเทศเสนอ และให้เสนอมายังวุฒิสภาเพื่อพิจารณารับทราบ ดังนั้น เพื่อประโยชน์ในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ รวมถึงการเสนอข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในวาระการพิจารณาของที่ประชุมวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา จะดำเนินการแจกจ่ายดังกล่าวให้แก่สมาชิกเพื่อพิจารณาศึกษาล่วงหน้าก่อนบรรจุระเบียบวาระการประชุม โดยให้สมาชิกสามารถรับรายงานดังกล่าวได้ที่บริเวณหน้าห้องประชุมวุฒิสภา และหลังจากนี้สามารถติดต่อขอรับได้ที่สำนักงานการประชุม สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา อาคารรัฐสภา ชั้น ๒

ที่ประชุมรับทราบ

(๒) รับรองรายงานการประชุม (ไม่มี)

(๓) กระตุ้ถาม

(ไม่มี)

(๔) เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว

จำนวน ๑ เรื่อง

- รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายต่อการพัฒนาและขยายสื่อสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว
คณะกรรมการการพัฒนาสังคม และกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส
พิจารณาเสร็จแล้ว

ผลการพิจารณา

ประธานคณะกรรมการการพัฒนาสังคม และกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส (นายวัลลภ ตังคณานูรักษ์) และคณะทำงานเสริมสร้างความรู้เท่าทันสื่อออนไลน์ในเด็ก และเยาวชน (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มรรยาท อัครจันทโชติ) ได้ร่วมกันเสนอรายงานต่อที่ประชุมสรุปได้ว่า กลุ่มเด็กและเยาวชนเป็นกลุ่มที่ใช้เวลากับสื่อสูง แต่สื่อจำนวนมากไม่ใช่สื่อสำหรับเด็ก ทั้งที่สื่อเหล่านั้นจะส่งผลกระทบต่อความคิด ความเชื่อของเด็ก ซึ่งทิศทางการดำเนินการของภาครัฐไปเน้นหนักในการควบคุม จำกัดการเข้าถึงสื่อ แทนที่จะส่งเสริมหรือพัฒนาสื่อให้มีประโยชน์สำหรับเด็กและเยาวชน โดยนักวิชาการจำนวนมากยอมรับว่า สื่อเสี่ยงเป็นสื่อที่เหมาะสมต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กอย่างมีประสิทธิภาพ แต่ไม่พบว่ามีรายการเด็กในสื่อวิทยุในปริมาณที่เหมาะสม ทั้งที่มีประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) เรื่อง หลักเกณฑ์การจัดทำผังรายการสำหรับการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๖ ระบุชัดเจนในข้อ ๗ ว่า ผู้ประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ต้องกำหนดให้ช่วงเวลา ระหว่าง ๑๖.๐๐ - ๑๘.๐๐ นาฬิกา ของทุกวัน และระหว่างช่วงเวลา ๐๗.๐๐ - ๐๙.๐๐ นาฬิกา ของวันเสาร์และอาทิตย์ เป็นช่วงเวลาออกอากาศรายการสำหรับเด็กและเยาวชน อย่างน้อยวันละ ๖๐ นาที แต่ที่ผ่านมาปรากฏว่าประกาศดังกล่าวยังไม่ได้ถูกนำมาใช้ในการปฏิบัติอย่างแท้จริง จนก่อให้เกิดปัญหาสื่อไม่เหมาะสมสำหรับเด็กและเยาวชน นอกจากนี้ ตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กซึ่งประเทศไทยลงนามเป็นภาคีตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ในข้อ ๑๗ ได้กำหนดให้รัฐภาคียอมรับในหน้าที่อันสำคัญของสื่อมวลชน โดยส่งเสริมการผลิตและเผยแพร่สื่อที่เหมาะสมสำหรับเด็ก และจะต้องประกันสิทธิของเด็กที่จะเข้าถึงสื่อที่มีประโยชน์ทั้งต่อสุขภาพกาย สุขภาพจิต สังคม และศีลธรรม ในการนี้ คณะกรรมการจึงใช้หลักการพื้นฐาน อันประกอบด้วย (๑) มุ่งเป้าหมายการเพิ่มพื้นที่และคุณภาพของสื่อสำหรับเด็กและเยาวชน และเพิ่มอำนาจในการสื่อสารของเด็กและเยาวชนไทย (๒) คำนึงถึงความหลากหลายของเด็กและเยาวชนในทุกมิติ (๓) คำนึงถึงแพลตฟอร์มสื่อที่หลากหลาย เพื่อให้เข้าถึงเด็กและเยาวชนได้อย่างทั่วถึง (๔) เชื่อในพลังทางบวกของเด็กและเยาวชน เปิดโอกาสให้ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสื่อตามศักยภาพและความสนใจ (๕) คำนึงว่างานด้านเด็กและเยาวชนเป็นงานที่ควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อความมั่นคงและยั่งยืน ซึ่งหลักการดังกล่าวเป็นแนวคิดพื้นฐานในการนำเสนอข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาและขยายสื่อดีสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ดังนี้ (๑) ขอให้รัฐบาลกำหนดให้เรื่องสื่อของเด็ก เยาวชนและครอบครัว เป็นวาระ

ของชาติที่ต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วน จริงจัง และต่อเนื่อง (๒) ขอให้ กสทช. กำกับดูแลให้ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการดำเนินการตามประกาศหรือแนวปฏิบัติขององค์กรเรื่องสื่อสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว อย่างจริงจัง (๓) ขอให้รัฐบาลและ กสทช. สนับสนุนการจัดตั้งสถานีวิทยุ และสถานีโทรทัศน์สำหรับเด็กในรูปแบบของสื่อประเภทบริการสาธารณะซึ่งมีภาครัฐเป็นผู้ลงทุนหลัก (๔) ขอให้รัฐบาลกำหนดนโยบายส่งเสริมการอ่าน (๕) ขอให้รัฐบาลกำหนดนโยบายเพิ่มพื้นที่กิจกรรมที่หลากหลายสำหรับเด็กครอบคลุมทุกจังหวัด เช่น ศูนย์การเรียนรู้ด้านต่าง ๆ พิพิธภัณฑ์เด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กที่มีคุณภาพ หรือพื้นที่กิจกรรมสำหรับเด็กและเยาวชน ได้แสดงความสามารถที่หลากหลาย (Kid & Youth Station Center) (๖) ขอให้รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมให้ความรู้เรื่องสื่อการเลือกสรรสื่อที่ดี และการรู้เท่าทันสื่อแก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู รวมถึงผู้ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน (๗) ขอให้แหล่งทุนที่เกี่ยวข้องด้านสื่อ ได้แก่ กองทุนพัฒนาสื่อฯ และ กทปส. (กองทุน กสทช.) กำหนดสัดส่วนการให้ทุนสนับสนุนสื่อสำหรับเด็กและเยาวชนเป็นตัวเลขที่ชัดเจนถาวร มียุทธศาสตร์เรื่องสื่อสำหรับเด็กโดยระบุตัวชี้วัดเชิงคุณภาพเป็นสำคัญ และ (๘) ขอให้รัฐบาลออกมาตรการสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนและภาคเอกชนเข้ามาร่วมลงทุนเพื่อเด็ก และร่วมสร้างระบบนิเวศแห่งการเรียนรู้สำหรับเด็กและเยาวชน

ภายหลังที่คณะกรรมการได้เสนอรายงานต่อที่ประชุมแล้ว ประธานของที่ประชุมได้อนุญาตให้สมาชิกวุฒิสภาอภิปรายแสดงความคิดเห็น สรุปได้ว่า สื่อสำหรับเด็กมีหลายรูปแบบ ทั้งสื่อบุคคล สื่อดั้งเดิม (สื่อโทรทัศน์) และสื่อออนไลน์ ซึ่งสื่อที่ควรให้ความสำคัญมากที่สุดคือบุคคล ไม่ว่าจะเป็นพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และบุคคลอื่น ๆ ที่มีความใกล้ชิดซึ่งจะเป็นผู้กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ของเด็กได้ง่ายที่สุด โดยบุคคลเหล่านั้นจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในสื่อต่าง ๆ ด้วย ส่วนสื่อโทรทัศน์เป็นสื่อที่เข้าถึงง่าย จึงควรใช้วิธีจูงใจในการให้รางวัลสำหรับผู้ประกอบการหรือผลิตสื่อสำหรับเด็กและเยาวชน และสนับสนุนด้วยวิธีการใด ๆ เช่น การยกเว้นภาษีสำหรับรายการเด็ก เพื่อให้มีการผลิตสื่อสำหรับเด็กและเยาวชนมากขึ้น สำหรับสื่อออนไลน์ต่าง ๆ ต้องใช้ความระมัดระวังและการดูแลเป็นพิเศษในการเข้าถึงและใช้สื่อให้ถูกต้อง ทั้งนี้ ภาครัฐควรทำหน้าที่ในการกำกับดูแลสื่อทุกรูปแบบโดยไม่เข้าไปเป็นผู้ประกอบการหรือผู้ผลิต เพราะจะก่อให้เกิดปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อน อีกทั้งต้องกำหนดให้มีการประเมินผลการดำเนินงานด้านสื่อทุกรูปแบบด้วย โดยเน้นด้านผลสัมฤทธิ์และธรรมาภิบาล ตลอดจนให้มีการดำเนินการวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดการพัฒนาสื่อสำหรับเด็กและเยาวชนอย่างแท้จริง นอกจากนี้ ควรมีการสนับสนุนให้มีการพัฒนาทุนมนุษย์ตามรูปแบบหรือแนวทางของดัชนีพัฒนาทุนมนุษย์ (Human Capital Index) เพื่อกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในประเทศตั้งแต่วัยเยาว์ ควรขอรับการสนับสนุนเพื่อการผลิตสื่อสำหรับเด็กและเยาวชนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส (Thai PBS) กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ หรือแม้แต่ศูนย์การค้าต่าง ๆ ก็ควรขอความร่วมมือให้มีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับเด็กด้วย ควรมีการจัดกลุ่มสื่อสำหรับเด็กในแต่ละช่วงอายุรวมทั้งกิจกรรมที่มีความเหมาะสมตามพัฒนาการของเด็กแต่ละวัย ควรสนับสนุนให้เกิดสื่อด้านการกีฬาและวัฒนธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน โดยด้านวัฒนธรรมจะเป็นการปลูกฝังหลักธรรมในทางศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณี และความเป็นอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมไทย รวมทั้งก่อให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างบ้าน วัด และโรงเรียน อันเป็นประโยชน์

ในการถ่ายทอดสื่อที่ดีให้แก่เด็กและเยาวชน อย่างไรก็ตาม การเสริมพัฒนาการทางการเรียนรู้สำหรับเด็กที่เหมาะสมควรใช้ตัวการ์ตูนเป็นสื่อในการถ่ายทอดเพื่อให้ง่ายต่อการจดจำและทำให้เกิดความน่าสนใจ

จากนั้น ประธานคณะกรรมการกิจการ (นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์) ได้ตอบชี้แจงว่า คณะกรรมการเห็นชอบตามข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของสมาชิก ทั้งในเรื่องความหลากหลายของสื่อ โดยเฉพาะสื่อบุคคลที่มีสัมพันธภาพและใกล้ชิดกับเด็กและเยาวชน การสนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมตามวัยและพัฒนาการ การมุ่งใจในการให้รางวัลสำหรับผู้ประกอบการหรือผลิตสื่อ การประเมินผลสัมฤทธิ์ ธรรมชาติ และการดำเนินงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสนับสนุนจากสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส (Thai PBS) กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ และศูนย์การค้าต่าง ๆ ตลอดจนข้อสังเกตและข้อเสนอแนะในประเด็นอื่น ๆ

ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นชอบด้วยกับรายงานพร้อมทั้งข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ และมีมติให้ส่งรายงานพร้อมทั้งข้อสังเกตและข้อเสนอแนะดังกล่าวไปยังคณะรัฐมนตรีพิจารณาดำเนินการต่อไป

(๕) เรื่องที่ค้างพิจารณา

(ไม่มี)

(๖) เรื่องที่เสนอใหม่

จำนวน ๑ เรื่อง

- รายงานประจำปี ๒๕๖๒ ศาลรัฐธรรมนูญ

(ตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๒)

ผลการพิจารณา

ในการพิจารณารายงานประจำปี ๒๕๖๒ ศาลรัฐธรรมนูญ ของที่ประชุมวุฒิสภา ได้มี นายเชาวนะ ไตรมาศ เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ กับคณะ เข้าร่วมประชุมชี้แจงรายงานต่อที่ประชุม จากนั้นคณะกรรมการกิจการองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งคณะกรรมการวิสามัญ กิจการวิสามัญวุฒิสภามีมติมอบหมายให้พิจารณาให้ความเห็นและข้อสังเกตต่อรายงานดังกล่าว โดยประธานคณะกรรมการกิจการองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ (นายก้านรงค์ จันทิก) และที่ปรึกษา คณะกรรมการ (นายปานเทพ กล้านรงค์ราย) ได้แถลงผลการพิจารณาศึกษาต่อที่ประชุม สรุปได้ว่า ข้อสังเกตในการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานระหว่างปี ๒๕๖๑ และ ๒๕๖๒ ในประเด็นแผน ยุทธศาสตร์ศาลรัฐธรรมนูญ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) พบว่า ยังขาดการควบคุมเชิงกลยุทธ์โดยควรมี การกำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์เพื่อให้เกิดความชัดเจน **ประเด็นบรรทัดฐานคำวินิจฉัยและคำสั่งของศาลรัฐธรรมนูญ** พบว่า ได้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้นและควรปรับปรุงเว็บเพจโดยแยกคำสั่งและคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญออกเป็นหมวดหมู่เพื่อการสืบค้นได้ง่าย **ประเด็นด้านการวิจัย** พบว่า ในกรณีของการให้ทุนเพื่อการวิจัยควรขยายสาขาวิชาที่มากกว่าเดิมเช่น สาขาที่มีความทันสมัย และตอบโจทย์ด้านเทคโนโลยีที่จะเข้ามาช่วยพัฒนางานของศาลรัฐธรรมนูญได้ และงานวิจัยควรเผยแพร่

ให้กับประชาชนได้รับรู้และนำไปใช้ประโยชน์ **ประเด็นการสร้างความรู้และความเข้าใจกับประชาชน** พบว่า มีการปรับปรุงรูปแบบในการนำเสนอให้เข้าใจง่ายทำให้ประชาชนสามารถเข้าใจในงานของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญและคำวินิจฉัยของศาลได้ และควรสร้างแผนความรู้ความเข้าใจรวมทั้งการประเมินความพึงพอใจการเข้าถึงข้อมูลของประชาชนด้วย **ประเด็นผังกระบวนการพิจารณาคดี** พบว่า สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญควรมีผังการดำเนินงานที่ระบุขั้นตอนและระยะเวลาการดำเนินการ **ประเด็นแผนยุทธศาสตร์ศาลรัฐธรรมนูญ** พบว่า ยังขาดการอธิบายถึงผลสัมฤทธิ์ในส่วนของวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และตัวชี้วัดความสำเร็จและควรนำเสนอให้สามารถเข้าใจได้โดยง่ายและใช้ประโยชน์ได้จริง **ประเด็นการผ่านการรับรองรายงานจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน** พบว่า มีเงินงบประมาณเหลือจ่ายจำนวนมากเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพควรเบิกจ่ายงบประมาณให้สอดคล้องกับงบประมาณที่ได้รับจัดสรร

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพ **ประเด็นความล่าช้าของรายงานประจำปี** พบว่า สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ตรวจสอบบัญชีและรายงานการเงินของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเสร็จสิ้นตั้งแต่เดือนมกราคม แต่สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญได้เสนอรายงานมายังวุฒิสภาในเดือนกรกฎาคม ดังนั้น เพื่อประโยชน์และทันต่อสถานการณ์สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญควรรีบดำเนินการจัดส่งมายังวุฒิสภาโดยเร็ว **ประเด็นการบริหารจัดการงบประมาณ** พบว่า ค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรยังมีสัดส่วนค่อนข้างสูงถ้าเทียบกับงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรทั้งหมดในขณะที่แผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดินได้กำหนดให้ทุกหน่วยงานของรัฐควบคุมค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรและให้ภาครัฐโดยรวมลดอัตราค่าจ้างบุคลากรลงร้อยละ ๑๐ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ดังนั้น สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญควรควบคุมค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรให้เป็นไปตามความจำเป็นและคุ้มค่า **ประเด็นด้านการดำเนินงาน** พบว่า งบประมาณด้านการดำเนินงานส่วนที่เหลือจะนำไปใช้ในปีถัดไป ซึ่งสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญควรระบุรายละเอียดว่าเป็นโครงการใดและการกันเงินไว้เบิกจ่ายในปีงบประมาณถัดไปเป็นไปตามระเบียบหรือไม่ **ประเด็นผลการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ศาลรัฐธรรมนูญ** พบว่า มีการยกระดับคุณภาพมาตรฐานงานคดี งานบริหาร งานวิชาการ เพื่อสนับสนุนคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญแต่ไม่พบผลการดำเนินงานเรื่องพัฒนาระบบงานคดีและงานบริหาร ดังนั้น ควรดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์ศาลรัฐธรรมนูญที่กำหนดไว้ **ประเด็นผลการดำเนินงานด้านการวิจัย** พบว่า ควรดำเนินการตามระเบียบสากล เช่น เครื่องมือ ขอบเขตการวิจัย กลุ่มตัวอย่างประเทศที่ศึกษา ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้อ่านรายงานประจำปีได้รับประโยชน์มากขึ้นและสามารถเผยแพร่งานวิจัยไปสู่ระดับสากลได้ **ประเด็นการดำเนินงานด้านการพัฒนาบุคลากร** พบว่า สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญควรให้บุคลากรมีความพร้อมด้านภาษาและเทคโนโลยีตามแผนยุทธศาสตร์ของศาลรัฐธรรมนูญ **ประเด็นการพัฒนาชุมชนศาลรัฐธรรมนูญ** พบว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีการจัดโครงการปีละ ๑ รุ่น รุ่นละ ๒ จังหวัด ซึ่งควรขยายจำนวนจังหวัดให้มากขึ้นและลดจำนวนนักเรียนในจังหวัดให้น้อยลงเพื่อเป็นการขยายเครือข่ายให้กว้างขึ้น **ประเด็นการรายงานประจำปีต่อวุฒิสภาในปีถัดไป** พบว่า ในรายงานควรมีการวัดผลความพึงพอใจต่อการใช้เงินเว็บไซต์ของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญและการสอบถามบุคลากรภายนอกที่ใช้บริการด้วยเพื่อความครบถ้วนสมบูรณ์ของรายงานประจำปี **ประเด็นรายงานประจำปีได้ผ่านการรับรองจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน** พบว่า ควรรายงานในลักษณะที่มีการสรุปสาระสำคัญและมีการวิเคราะห์ให้เห็นจุดแข็งจุดด้อย พร้อมทั้งควรรายงานถึงข้อขัดข้องต่าง ๆ ด้วย **ประเด็นการย้ายที่ทำการของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ** พบว่า

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญย้ายมาที่ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ ตั้งแต่ปี ๒๕๕๒ แต่ปัจจุบันสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญยังไม่ได้ลงนามในบันทึกข้อตกลงการใช้ประโยชน์พื้นที่อาคารกับกรมธนารักษ์และบริษัท ธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด ดังนั้น สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ควรพิจารณาดำเนินการในเรื่องดังกล่าวให้เสร็จสมบูรณ์โดยเร็ว

ภายหลังที่คณะกรรมการได้แถลงผลการพิจารณาศึกษาต่อที่ประชุมแล้ว ประธานของที่ประชุมได้อนุญาตให้สมาชิกวุฒิสภาอภิปรายแสดงความคิดเห็น สรุปได้ว่า ในประเด็นเกี่ยวกับคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญในกรณีลักษณะต้องห้ามของสมาชิกวุฒิสภาที่ห้ามมิให้เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ ควรมีการแก้ไขบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ในประเด็นดังกล่าวให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้นโดยการระบุประเภทและสัดส่วนของหุ้น ทั้งนี้ เพื่อลดปัญหาในการตีความเกี่ยวกับประเภทของหุ้นและจำนวนหุ้นที่ถือครองเพื่อไม่ให้เกิดช่องว่างทางกฎหมาย อันจะเป็นการลดภาระในการวินิจฉัยคดีของศาลรัฐธรรมนูญในประเด็นดังกล่าว

สำหรับหน้าที่หลักของศาลรัฐธรรมนูญ คือ การวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน และที่สำคัญ คือ การพิทักษ์รักษารัฐธรรมนูญและความมั่นคงแห่งรัฐ นอกจากนี้ศาลรัฐธรรมนูญยังได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์ ไว้ ๖ ด้าน ได้แก่

๑) รักษาความชอบธรรมของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๒) รักษาความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ

๓) รักษาความสมดุลในระบบการเมือง

๔) สร้างความเชื่อมั่นต่อภารกิจของศาลรัฐธรรมนูญ

๕) สร้างความถูกต้องเป็นธรรมตามหลักนิติธรรม

๖) สร้างบรรทัดฐานในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพให้แก่ประชาชน

ซึ่งแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าวถือว่าเป็นปัญหาที่ท้าทาย เนื่องจากในปัจจุบันมีการใช้สิทธิเสรีภาพโดยไม่เคารพสิทธิของผู้อื่น การไม่เคารพและไม่ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญซึ่งถือเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ มีการวิพากษ์วิจารณ์ กล่าวโจมตีละเมิดอำนาจศาลรัฐธรรมนูญ รวมทั้งมีแนวคิดล้มล้างการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งถือเป็นปัญหาที่ท้าทายศาลรัฐธรรมนูญในการพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งรัฐธรรมนูญและความมั่นคงของรัฐ

ศาลรัฐธรรมนูญควรสร้างความเข้าใจให้กับประชาชนให้เข้าใจรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับการใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ และบทบาทอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญ ควรวิเคราะห์ถึงปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ว่าจะมีแนวทางอย่างไรเพื่อให้ประชาชนได้เข้าใจถึงระบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมากยิ่งขึ้น

ศาลรัฐธรรมนูญควรดำเนินการในเชิงรุกอื่นๆ เช่น ปัญหาวิกฤตของประเทศที่เกี่ยวข้องกับศาลรัฐธรรมนูญ การอธิบายชี้แจงเหตุผลและข้อเท็จจริงของคำวินิจฉัยหรือคำพิพากษาที่เป็นข้อสงสัย เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้และเข้าใจได้ง่ายเพราะคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญมีผลผูกพันทุกองค์กร นอกจากนี้ศาลรัฐธรรมนูญต้องดำเนินการตามค่านิยมหลักของศาลรัฐธรรมนูญที่กำหนดว่า “ยึดหลักนิติธรรม คำจูนประชาธิปไตย ห่วงใยสิทธิและเสรีภาพของประชาชน” เพื่อให้นักเรียนหรือ

นักศึกษาได้เข้าใจถึงค่านิยมดังกล่าวได้โดยง่ายและควรบรรจุหลักสูตรเกี่ยวกับหลักนิติธรรม/หลักนิติรัฐ รวมทั้งหลักการประชาธิปไตยในหลักสูตรการเรียนการสอนของนักเรียนหรือนักศึกษาด้วย

ศาลรัฐธรรมนูญถือว่าเป็นองค์กรที่มีความสำคัญ ปัจจุบันพบว่ามี การเสนอความคิดเห็น ในหลายลักษณะที่เป็นการละเมิดต่อกฎหมายมีการกล่าวหมิ่นประมาท ดูหมิ่น ให้อับอาย วิพากษ์วิจารณ์ ให้เกิดความเสียหาย หากเป็นการแสดงความคิดเห็นโดยไม่สุจริตที่เป็นความผิดตามกฎหมาย ศาลรัฐธรรมนูญควรมีมาตรการบังคับใช้กฎหมายอย่างรวดเร็วแก่ผู้ที่ละเมิดอำนาจศาลหรือผู้ที่กระทำความผิดให้เป็นตัวอย่าง

นอกจากนี้ ศาลรัฐธรรมนูญ ควรให้ความสำคัญกับการเผยแพร่ความรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับรัฐธรรมนูญ ตลอดจนหลักการสำคัญอื่น ๆ ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ อาทิเช่น เรื่องประเทศไทยเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียว จะแบ่งแยกไม่ได้ ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ระบบการเลือกตั้ง เป็นต้น รวมทั้งสรุปย่อคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อให้ประชาชนได้เข้าใจและเข้าถึงได้โดยง่าย ในรูปแบบและช่องทางอื่น ๆ เช่น Social Media ต่าง ๆ นอกจากนี้ในรูปแบบของเอกสารที่ได้ดำเนินการอยู่แล้ว

การใช้งบประมาณในปี ๒๕๖๒ เมื่อเปรียบเทียบกับปี ๒๕๖๑ มีการใช้งบประมาณลดลงเกือบ ๓๘ ล้านบาทถือว่าเป็นตัวอย่างที่ดี สำหรับงบประมาณการใช้ครุภัณฑ์ของสำนักงานไม่มีปรากฏในรายงานประจำปี ๒๕๖๑ และ ปี ๒๕๖๒ ซึ่งจะแตกต่างจากหน่วยงานอื่น นอกจากนี้ศาลรัฐธรรมนูญควรเร่งรัดในการเสนอรายงานประจำปีให้เร็วขึ้นเพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน

จากนั้น เลขาธิการศาลรัฐธรรมนูญ ได้ตอบชี้แจงสรุปได้ว่า ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ของสมาชิกในวันนี้ศาลรัฐธรรมนูญจะนำไปพิจารณาดำเนินการต่อไป เพื่อปรับปรุงการทำงานสำหรับการรายงานในปีถัดไป โดยสำนักงานจะตั้งคณะทำงานเพื่อขับเคลื่อนให้เป็นรูปธรรมสำหรับการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญและศาลรัฐธรรมนูญ สำนักงานมีความตั้งใจที่จะดำเนินการในกลุ่มของเยาวชน และในการสร้างเครือข่าย แต่เนื่องจากในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ สำนักงานไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณในส่วนนี้และรวมทั้งงบประมาณด้านครุภัณฑ์ก็ไม่ได้มีการจัดสรรด้วยเช่นกัน ปัจจุบันสำนักงานมีการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการละเมิดอำนาจศาลและข้อกำหนดต่างๆ และจะมีการปรับปรุงรูปแบบการดำเนินการที่เข้มข้นขึ้นต่อไป

ส่วนประเด็นการบังคับใช้กฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับภารกิจของศาลรัฐธรรมนูญ เรื่องการละเมิดอำนาจศาล ได้มีการออกกฎหมายลำดับรองมารองรับแล้ว

อนึ่ง สำหรับข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของสมาชิกในประเด็นอื่น ๆ นั้น สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญขอรับไว้เพื่อดำเนินการต่อไป

ที่ประชุมพิจารณารับทราบ

(๗) เรื่องอื่น ๆ ซึ่งเป็นเรื่องไม่ปรากฏในระเบียบวาระการประชุม จำนวน ๒ เรื่อง

๗.๑ ตั้งกรรมการในคณะกรรมการการต่างประเทศ แทนตำแหน่งที่ว่าง

ผลการพิจารณา

เนื่องจากมีตำแหน่งกรรมการในคณะกรรมการการต่างประเทศว่างลง ที่ประชุมจึงมีมติตั้ง พลเอก เฉลิมพล ศรีสวัสดิ์ เป็นกรรมการในคณะกรรมการการต่างประเทศ แทนตำแหน่งที่ว่าง ตามที่นางพิกุลแก้ว ไกรฤกษ์ ประธานคณะกรรมการการต่างประเทศเสนอ

๗.๒ ขอย้ายเวลาการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการสามัญเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติ ความประพฤติ และพฤติกรรมทางจริยธรรมของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจการแผ่นดิน

ผลการพิจารณา

เนื่องจากระยะเวลาการดำเนินงานของคณะกรรมการสามัญเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติ ความประพฤติ และพฤติกรรมทางจริยธรรมของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจการแผ่นดิน จะครบกำหนดในวันพฤหัสบดีที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๓ แต่โดยที่คณะกรรมการมีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการตรวจสอบข้อมูล ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประวัติ ความประพฤติ และพฤติกรรมของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อผู้ตรวจการแผ่นดินอย่างละเอียดรอบคอบ รวมทั้งรวบรวมพยานหลักฐาน และข้อมูลที่สำคัญและจำเป็น ที่ประชุมจึงมีมติเห็นชอบให้ขยายเวลาการดำเนินงานออกไปอีก ๓๐ วัน ตามที่ พลเอก อู๊ด เบื้องบน ประธานคณะกรรมการสามัญเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติ ความประพฤติ และพฤติกรรมทางจริยธรรมของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจการแผ่นดินเสนอ

เลิกประชุมเวลา ๑๓.๕๕ นาฬิกา

สำนักการประชุม
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา